

INSTRUCȚIUNI PRIVIND PREGĂTIREA PACIENTULUI PENTRU RECOLTARE ȘI AUTORECOLTAREA PROBELOR PENTRU EXAMINĂRILE DE LABORATOR

(Anexa nr.1 la Manualul de recoltare a probelor primare, cod MR-LAM-01, Laborator de analize medicale al Spitalului Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca)

Intervalele de referință pentru toate analizele de hematologie, biochimie, imunologie, examenul sumar de urină, etc. au fost stabilite în condiții bazale. De aceea este indicat ca aceste condiții bazale să fie respectate ori de câte ori se solicită efectuarea unei analize.

PROBELE DE SÂNGE:

- Se recoltează **dimineata**; exista variații diurne importante ale multor analiți; sunt situații speciale, solicitate de medicul care va indica analiza când proba de sânge se recoltează la o anumită ora.
- Se recoltează **pe nemâncate** (înainte de ingestia oricărui aliment solid sau lichid); o cantitate cât de mică de aliment, suc sau cafea poate duce la modificări importante pentru marea majoritate a analiților; cu o seara înainte, ultima masă nu trebuie să depășească ora 18.00 și este bine să fie cat mai frugala (**nu** ciorbe, mancaruri cu sos, prajeli, grasimi, dulciuri concentrate, etc.). Nerespectarea acestei conditii poate duce la modificarea “claritatii” serului/plasmei cu foarte mari erori ale rezultatelor.
- **Nu se recoltează după efort fizic**; o serie de parametri sunt foarte “sensibili” la efort muscular; plansul (în special la copii), emotiile, frica, pot influenta multi parametri

Repausul sexual cu minimum 48 ore înainte de recolta (atat la femei cat și la barbati) și pentru barbati **minimum 7 zile de la un eventual tuseu rectal sau masaj prostatic**, previn modificari extrem de importante pentru o serie de parametri chiar dacă acestia se determină din sânge.

Atentie! În situatiile în care nu poate fi evitata luarea unui medicament înainte de recolta de sânge, acest lucru trebuie adus la cunoștința laboratorului și a medicului care interpretează analizele.

Atentie! Dacă urmați un tratament medicamentos de mai mult timp (chiar banalele vitamine sau energizante) atenționați medicul care interpretează analizele dumneavoastră

Atentie! După terminarea recoltării sângelui prin puncție venoasă, respectați indicațiile asistentei care a recoltat: **nu îndoiți antebrățul** și mentineti presiune pe locul puncției timp de 5 minute; tineti brațul întins și **nu freționați locul** de unde vi s-a recoltat sânge. **Nu vă îmbrăcați hainele și nu ridicați greutate** (chiar serviete sau alte bagaje de mână) decât după ce v-ați asigurat că s-a oprit sângerarea. Dacă sângerarea se prelungește peste cele 5 minute recomandate, adresați-vă asistentei de la punctul de recoltă.

PROBELE DE URINĂ:

Recoltarea probei de urină: după igiena locală (se spală zona genitală cu apă și săpun, se tamponează cu un șervet steril) din jetul mijlociu .

Examenul sumar de urină se efectuează din prima urină de dimineață recoltată într-un recipient steril, luat în prealabil de la laborator, cu o cantitate care să permită imersarea completă a stripului .

Probele trebuie aduse la laborator cât mai repede posibil după recoltare, dacă nu este posibil, proba trebuie ținută la frigider la 2-8 °C.

Înainte de testare proba trebuie adusă la temperatura camerei (15-25°C); se agită ușor recipientul, nu se centrifughează.

Se testează următorii parametric (bilirubina, urobilinogen, corpi cetonici, glucoza, proteine, hematii, pH, nitriti, leucocite, densitate).

Sedimentul Urinar reprezintă partea cantitativă a elementelor urinare. Proba este recoltată de către pacient în același mod ca și sumarul de urină cu mențiunea ca apoi trebuie centrifugată, fie la 2000 rpm/5 min pentru microscopia clasică, fie la aparatura modernă 2000 rpm/10sec. Elementele analizate sunt: hematii, leucocite, cristale, cilindrii, celule epiteliale nescuamoase si scuamoase, levuri, filamente de mucus bacterii si spermatozoizi.

Atenție! Nu utilizați recipiente din gospodărie; oricât de bine le-ați spăla tot există riscul să rămână urme de substanțe care să altereze rezultatul analizei.

Determinari cantitative din urină (glucoză, uree, creatinina, sodiu, potasiu, calciu, fosfor, proteine, acid uric) se efectuează dintr-un esantion din urina din 24 de ore.

Pentru acest lucru se procedează în felul urmator:

- prima urină de dimineata se arunca
- toata urina de peste zi și de peste noapte se aduna într-un recipient curat, cu capac, cu volum de minim 2 litri și care se ține la rece și întuneric
- urina de a doua zi dimineața se adaugă peste urina stransă în recipient
- se citește volumul total de urină și se notează (este bine ca recipientul să fie gradat din 100 în 100 de mililitri pentru a se putea măsura în final cantitatea totala de urină)
- din recipient se decantează o cantitate de urină în urocultorul luat în prealabil de la laborator.
- pe eprubeta se notează volumul total de urină strâns în 24 de ore.

Urocultura se recoltează urmându-se strict indicațiile de mai jos:

- înainte de mictiune se efectuează o toaleta riguroasă a regiunii urogenitale cu apa și săpun (nu se utilizează substante sau solutii dezinfectante sau ceaiuri de plante) și stergerea cu un prosop curat.
- se recoltează o cantitate de aprox. 20 ml din jetul mijlociu direct în recipientul steril luat în prealabil de la laborator (primul jet se lasă să curgă în toaleta)
- recipientul de recolta (urocultorul) se deschide înainte de micțiune iar capacul acestuia se pune cu gura în sus pe o suprafață curată pe perioada recoltării; la sfârșitul recoltării capacul se înfiletează strâns pentru a evita atât scurgerea urinei cât și eventuala ei contaminare.

MATERIILE FECALE:

- pentru examenul **coproparazitologic** se recoltează fragmente de materii fecale cu aspect deosebit (cu mucozități, striuri de sânge, părți mai moi, etc.) cât se pot lua cu lingurița recoltorului (se utilizează coprorecoltoare fără mediu și cu linguriță atașată de capac, procurate de la laborator); dacă nu se poate aduce proba la laborator imediat, se păstrează bine închisă, la rece. Deoarece unii paraziți nu elimină ouă, chiste sau larve în mod continuu, este bine ca examinarea să se repete de trei ori la interval de 4-5 zile.

- pentru **coprocultura** se utilizează coprorecoltoare cu mediu procurate de la laborator; se alege o porțiune reprezentativă din materiile fecale cât încapă în linguriță coprorecoltorului, se introduce în mediul din coprorecoltor și se amesteca cu acesta (pentru a permite conservarea germenilor până la momentul prelucrării în laborator); recipientul se menține la temperatura camerei până la predarea în laborator
- pentru proba de digestie se respectă indicațiile legate de regimul alimentar furnizate de medicul care prescrie analiza; se recoltează în coprorecoltor fără mediu.
- Pentru determinarea hemoragiilor oculte se recoltează materii fecale în coprorecoltor fără mediu. Nu se impun restricții alimentare. Nu se va consuma alcool, nu se administrează Aspirina cu 48 ore înainte. Nu se recoltează la femei aflate în perioada menstruală.
Nu se recoltează de la pacienți cu sângerări hemoroidale sau care prezintă urina hematurică.
- Pentru determinarea antigenului Giardia, Helicobacter pylori, Rotavirus se recoltează în coprorecoltoare fără mediu.
- Pentru toxina C.difficile se recoltează fragmente de materii fecale cât se pot lua cu lingurița recoltorului (se utilizează coprorecoltoare fără mediu și cu linguriță atașată de capac, procurate de la laborator); dacă nu se poate aduce proba la laborator imediat, se păstrează bine închisă, la rece, temperatura ridicată putând inactiva toxina.

EXSUDATUL FARINGIAN:

Se recoltează de preferință la **cabinet ORL** pentru ca medicul să exploreze zona și să poată recolta direct din leziune;

Recoltarea se face **dimineața** înainte de ingestia oricărui aliment solid sau lichid și înainte de a se efectua igiena gurii (periajul, pasta de dinți, apa de gura pot modifica flora bacteriană de la nivelul faringelui). Dacă acest lucru nu se poate realiza, exsudatul faringian se poate recolta **după minimum 3 ore** de la ingestia de alimente sau efectuarea igienei bucale.

SECREȚIILE GENITALE:

Secreția vaginală se recoltează la cabinetul de ginecologie:

- după minimum 48 de ore de la ultimul contact sexual, lavaj intravaginal sau tratament local intravaginal.

SECREȚIA URETRALĂ se recoltează:

- după minimum 24 de ore de la ultimul contact sexual, înainte de micțiune sau la minimum 2 ore după ultima micțiune

LICHIDUL SPERMATIC se recoltează:

- după o pauză sexuală - câteva zile (3-4 zile).
- Înainte de recoltare se efectuează o toaletă riguroasă a regiunii urogenitale cu apă și săpun (nu se utilizează substanțe sau soluții dezinfectante sau ceaiuri de plante) și ștergerea cu un prosop curat.
- Recoltarea lichidului spermatic se va face prin ejacularea în recipientul steril (de ex. urocultor) în urma masajului penisului și **NU** în urma actului sexual.

SPUTA

- Se recoltează dimineața după o toaletă riguroasă a cavității bucale și înainte de a lua masa.
- Se tușește și se elimină material purulent (nu salivă!) în recoltorul cu capac filetat procurat în prealabil de la laborator.